

MINISTERIE VAN VREDE

Jan Terlouw eerste Minister van Vrede

‘Beleid zo voeren dat oorlog geen kans krijgt’

De Minister van Vrede spreekt. Met zijn zachte stem en vriendelijke uitstraling doet hij de andere ministers in de ministerraad blozen en één voor één maken ze hun voorstellen nog beter.

Is dit een droom? Vanaf 15 september is er een Ministerie van Vrede met een eigen minister, een staatssecretaris en ambassades verspreid door het land. Welk land? Nederland.

In de literatuur komt het Ministerie van Vrede ook voor. Het bekendste voorbeeld is uit George Orwell's 1984. Jan Terlouw voert in het boek Koning van Katoren een personage op dat veel lijkt op

een minister van vrede. Net zoals zijn personage Stach jeuken de handen van Terlouw om de wereld te verbeteren. Hij maakt zich kwaad over het vuurwapenbeleid, de wapenhandel en dat we de aarde verwoesten door onzorgvuldig gedrag. Als oud-minister van Economische Zaken in de kabinetten Van Agt I en II (1981 – 1982) heeft hij ook werkelijk regeringsverantwoordelijkheid gedragen. Het was de tijd van de Koude Oorlog en de massale demonstraties tegen kernwapens.

Vredesnoot

Terlouw: “Als ik toen Minister van Vrede was geweest, dan zou ik aan mijn collega-ministers bij tal van beslissingen vragen wat het voorgestelde beleid gaat betekenen voor de vrede. Justitie, economie, ontwikkelingssamenwerking, sociale zaken, het heeft veel met vrede te

maken. Ik zou dan, net zoals je een ecologische noot kunt plaatsen bij beleid om de duurzaamheid te toetsen, een vredesnoot plaatsen bij alles wat mijn collega-ministers inbrengen.”

Oorlog

Ook zijn persoonlijke geschiedenis draagt bij aan zijn passie voor vrede. Terlouw: "Als kind kon ik het laatste oorlogsjaar niet naar school. Ik was dertien, een leeftijd waarop ik volwassen aan het worden was. Ik woonde bij de IJssel en zag de mensen die op zoek waren naar eten in de Hongerwinter. We waren rechteloos tegenover de bezetter. Er werden gegijzelden doodgeschoten. Na 5 mei, toen ik hoorde wat er met onze Joodse vrienden was gebeurd, was ik me heel bewust wat het betekent om in een rechtsstaat te leven." Hij bekent dat hij nog steeds een beetje bang is voor mensen met platte petten.

Wetenschapper

Al meer dan dertig jaar is Terlouw lid van Pugwash, een organisatie van wetenschappers die oplossingen zoeken voor mondiale problemen, zoals het kernwapenprobleem en de gevaren van gewapend conflict. Terlouw is behalve schrijver en politicus ook natuurkundige. "De wetenschap heeft mijn handelen als politicus en schrijver beïnvloed", zegt hij daarover. Hij doet dus nooit zo maar iets.

Rechten geven

Gevraagd naar de reden waarom hij ja zegt tegen het Ministerie van Vrede, antwoordt hij: "Ik ben een optimist van nature, maar als ik de wereld analyseer, dan ben ik somber. We doen er zo weinig aan om de vrede te bewaren." Onmiddellijk verbindt hij het ook aan milieu- en energievraagstukken: het laten verpauperen van de aarde vormt in zijn ogen een gevaar voor de vrede., Terlouw: "Je moet mensen rechten geven, je moet zorgen dat de omstandigheden goed zijn, zodat ze het doel van hun bestaan zinvol vinden." Hij geeft als voorbeeld de vervuiling van de Nigerdelta.

"Als je vrede wilt bevorderen", zo doceert hij, "kun je dat op twee manieren doen. Je probeert de menselijke aard te veranderen. Dat is een eeuwenlang proces. Kijk maar naar de manier van straffen. Pas na eeuwen wordt daar op meer menselijke manier over gedacht. De tweede, snellere manier is om de samenleving zo te organiseren dat het moeilijker wordt om problemen via oorlogen op te lossen. Instituties zijn daarbij belangrijk. Na de Tweede Wereldoorlog hebben we dat met enig succes gedaan via de oprichting van o.a. de Verenigde Naties en in Europa met de Europese Unie. Dat is effectiever gebleken dan te proberen de aard van de mensen te veranderen."

Beleid voor vrede

Terlouw: "Probeer beleid zo te voeren dat oorlog geen kans krijgt. Een natie waarin het individu rechten heeft tegenover de staat leidt niet tot fascisme of tot communisme. Vrijheid van meningsuiting. mogen publiceren is heel belangrijk voor de vrede." En zo steunt Terlouw de actie voor Etana Books in Syrië van harte.

Helma Maas